

Xitatimente xa Vuhangalasangungu

SARS YI SUNGULA NGUVA YO FAYILA YA SWIPHEMU, YI HLOHLOTELA VAHAKELAXIBALO KU YIMELA NKARHI WA VONA

Tshwane, 18 Khotavuxika 2026 – Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS) byi endla Nguva yo Fayila ya lembe leri yi vevuka no olova ku tluta eka yona. Hi xitatimente lexi, SARS yi nyika nhlamuselo na ntiyisiso eka vahakelaxibalo ku va pfuna ku twisisa leswaku phurosese yi vumbiwile njhani, ku kombisa mikarhi yo heta hi yona ya mivuyiselo, ntiyisiso na rhumelo.

"Lokohiletlhelo nsimeko wa namuntlha wu fungha ku ya emahlweni ka pfhumba ra vuhlanganisi ra Nguva yo Fayila, Nguva yo Fayila a yi pfulekeli mani na mani hi nkarhi wun'we. SARS yi ta sungula nkarhi wa **Nhlahluvo lowu Tiendlekelaka ku sukela hi ti1 Mawuwani ku fikela ti 12 Mawuwani 2026. Nhlahluvo lowu Tiendlekelaka** i vuantswisi bya xiyimo xa le henhla lowu nga si tshamaka wu humelela emisaveni mayelana na vulawuri bya xibalo. **SARS yi thumbile swin'wana nakambe.** Phurosese leyi yi tirhiseriwa vahakelaxibalo lava nga na timhaka ta xibalo leti nga nonohiki, lava vuxokoxoko bya vona byi nyikiweke hi ntalo hi vathori na vanyikaswitiviwa van'wana va vandla ra vunharhu.

Nhlahluvo lowu Tiendlekelaka wu ta landzeriwa hi nkarhi wo fayila wo anama ku sukela hi ti **13 Mawuwani Ku fikela ti 23 Nhlangua 2026** eka vahakelaxibalo va nkarhinyana na lava nga riki va nkarhinyana lava faneleke ku rhumela mitlheriso. Vahakelaxibalo va nkarhinyana va na ku fikela ti **22 Sunguti 2027** ku fayila mitlheriso ya vona.

Endlelo ra swiphemu ri fambisa mikhuluko ya muhakelaxibalo, ri hunguta ntshikelelo lowu nga lavekiki eka tichanele ta vukorhokeri, no nyika ntiyisiso mayelana na nkarhi lowu muhakelaxibalo a faneleke ku endla xan'wanchumu. **Vahakelaxibalo va hlohloteriwa ku ka va nga ti eka SARS Service Centres enkarhini wa nkarhi wa Nhlahluvo lowu Tiendlekelaka.** Lembe leri, SARS yi languterile kwalomuya ka 6 million wa Mhlahluvo leyi Tiendlekelaka enkarhini lowu.

Eka nsimeko wa namuntlha, Khomixinara Makhubu u anakanyile mayelana ntokoto wa vahakelaxibalo va ntolovelo. U lemukile leswaku ku fayila swi sungula hi swivutiso naswona emikarhini yin'wana, nchavo mayelana na vuxokoxoko lebyi SARS yi byi khomaka, loko vuyiselo wu kolotiwa, na loko ku ve ntiyisiso wu nga humelela, naswona hi wahi matsalwa lama muhakelaxibalo a faneleke ku ma rhumela.

Khomixinara u yile emahlweni: "Ndhawu ya hina yo sungula lembe leri i ku tekela enhlokweni leswaku endzhaku ka nomboro yin'wana na yin'wana ya xibalo i munhu loyi a ringetaka ku endla swa kahle lokohiletlhelo a lawula mitlhontlho ya masiku hinkwawo. Na sweswo emiehleketweni, SARS yi hlohlotela vahakelaxibalo ku endla nkambelarihanyu wa loko ku nga se sungula Nguva yo Fayila hi ku tiyisisa leswaku vuxokoxoko bya vona vini, vuxokoxoko bya bangi, vuxokoxoko bya vutihlanganisi, na

timhaka ta xibalo swi engeteriwile leswintshwa. Akhawunti ya bangi leyi pfariweke, mirhumelo ya switiviwa swa vandla ra vunharhu leswi kayiveleke, kumbe ntlheriso lowu kayiveleke ku suka eka lembe leri nga hundza wu nga hlwerisa mbuyelo wo rhetela.

Hi ku ololoxa timhaka leti ka ha ri na nkarhi hi ku tirhisa tichanele ta dijitali ta SARS, vahakelaxibalo va tiveka eka xiyimo xo antswa mayelana na ntokoto wa Nguva yo Fayila yo rhelela. Loko u hlawuleriwile Nhlahluvo lowu Tiendlekelaka, ku fana na mamiliyoni ma vahakelaxibalo van'wana, yimela xitiviso ku suka eka SARS ku vona loko u ri xiphemu xa vanhu valavo. Hi ku tirhisa switiviwa swa vandla ra vunharhu, SARS yi nga ringanisa no hlahluva hi ndlela leyi tiendlelaka vahakelaxibalo lava.

Vahakelaxibalo lava amukelaka SMS, imeyili, kumbe xitiviso xin'wana xa SARS lexi va tivisaka leswaku va hlahluviwile hi ndlela leyi tiendlekelaka va fanele **va nga hlamali no endzela SARS Service Centres**. Loko va enerisiwile hi leswaku vuxokoxoko lebyi kombisiweke byi helerile no lulama, a va fanelangi ku endla nchumu – **xibalo xo tihumelelela eka vona**. SARS yi ta phurosesa mbuyelo hi ndlela leyi faneleke, naswona loko vuyiselo wu kolotiwa naswona vuxokoxoko hinkwabyo byi lulamile, **yi ta humesiwa eka 72 wa tiawara**. Lexi i xihatla lexi SARS yi xi akaka eka sisiteme ya xibalo, hi tifomo titsongo, nghenelelo wutsongo wa manyuwali, na ntokoto wo rhelela swinene eka vahakelaxibalo lava landzelerisaka lava vuxokoxoko bya vona byi nga kona khale eka SARS.

Dkd Makhubu u tiyisisile leswaku vahakelaxibalo va fanele va nga hatlisisi SARS Service Centres enkarhini wa nkarhi wa Nhlahluvo lowu Tiendlekelaka ku sukela hi ti1 ku fikela ti 12 Mawuwani". Tisisiteme ta matimba na mindlandlamuxo ya tshaku swi endliwile ku khoma tihlayo ta le henhla, na "ndhawu yo rindzela" ya le moyeni leyi nga kona eka eFiling na SARS MobiApp ku lawula mitlakuko ya tihlayo. Loko vatirhisi va nghena hi nkarhi wun'we, van'wana va ta khomiwa switsongo eka ntila wo hlayisela ku endlela leswaku sisiteme yi famba kahle. SARS Contact Centres na Service Centres swi na vatirhi vo tala ku nyika nseketelo loko wu laveka, no va na tiawara ta ntolovelo ta vhiki (08:00–16:00). Ku hava xilaveko eka **vahakelaxibalo xo teka siku ro wisa kumbe ku teka thekisi ku endzela SARS Service Centre**.

Vahakelaxibalo va hlohloteriwa ku tirhisa tichanele ta dijitali leti ndlandlamuxiweke ku sungula va nga se ehleketa ku endzela SARS Service Centre. Loko vahakelaxibalo va fanele ku endzela Service Centre, va nga buka xitshembisano eka inthanete hi ku tirhisa webusayiti ya SARS; hi ku bela riqingho eka 0800 00 7277 no hlawula nhlawulo wa 0; kumbe hi ku rhumela SMS eka 47277 na "Booking" no landzeriwa hi nomboro ya ID kumbe ya phasipoto. Hambileswi vahakelaxibalo va hlohloteriwaka ku buka switshembisano va nga se endzela Service Centre, lava pfumalaka xitshembisano va ta korhokeriwa endzhaku ka lava endlele xitshembisano.

Ku kombisa leswaku sisiteme ya xibalo yi tirha njhani, SARS yi kombisile mixaka hinkwayo ya yona ya tichanele ta vukorhokeri ta dijitali na ta hi nyama, ku kombisa leswaku vahakelaxibalo va nga kuma njhani mpfuno kumbe ku fayila mitlheriso handle ko endzela Service Centre. Nkombiso wa eFiling lowu humelelaka hi nkarhi wolowo wu kombisile hilaha mitlheriso leyi nghenisiweke vuxokoxoko ku sungula yi endlaka ku fayila eka inthanete swi hatlisa no olova. SARS MobiApp yi kombiseriwile nkoteko

wo fayila eka riqingho, etlhelo ka Lwazi, Xipfuneto xa SARS xa AI, lexi hlamulaka swivutiso swo fana no pfuneta vatirhisi hi swa masungulo.

SARS yi tlhela yi kombisa vukorhokeri bya yona bya Contact Centre na WhatsApp (0800 11 7277) tanihi mihlawulo ya nseketelo leyi fikelelekaka. Online Query System (SOQS) yi kotisa vahakelaxibalo ku fayila swivutiso, ku ngenisa matsalwa, ku kombela nomboro ya xibalo, no fikelela vukorhokeri byin'wana va tigidlile emakaya ma vona. Tichanele leti ti hunguta xilaveko xa marendzo hi nyama no nyika vahakelaxibalo tindlela to hundzukahundzuka ku fambisa timhaka ta vona ta xibalo.

SARS yi tshikelerile leswaku switiviwa swa vandla ra vunharhu ku suka eka vathori, mavandla ma swa timali, swikimi swa vutshunguri, timali ta rhithayamente, na swihlovo swin'wana i longo ra Nguva yo Fayila ya lembe leri. Mirhumelo yo lulama na ya nkarhi hi vanyiki lava yi pfumelela SARS ku ngenisa vuxokoxoko ku sungula eka mitlheriso no humesa switiviso swa Nhlahluvo lowu Tiendlekelaka. Loko munyikaswitiviwa a ngenisa leswintshwa kumbe ku lulamisa vuxokoxoko endzhaku ka ti1 Mawuwani, nhlahluvo wo sungula wa muhakelaxibalo wu nga cinca hi ndlela leyi faneleke. Endzhakukaloko SARS yi amukerile no phurosesa switiviwa swa vandla ra vunharhu, yi ta tumbuluxa ITA34 Switiviso swa Nhlahluvo eka vahakelaxibalo lava ringaneleke. Lava amukelaka Mihlahluvo ya vona leyi Tiendlekelaka a va fanelangi ku fayila naswona loko va ringanerile mivuyiselo, va ta yi amukela eka 72 wa tiawara loko hinkwaswo swi lulamile. Va ta tlhela va languteriwa ku hakela SARS loko va kolota. Hiletlhelo vahakelaxibalo va nga rhumela milulamiso hi ku tirhisa eFiling kumbe MobiApp loko swi laveka.

SARS yi tlhela yi sungula tiwebinara, tivhidiyo to hlamusela, na tisexini ta Swivutiso na Tihlamulo ku hlamusela loyi a nga ta hlalulwiwa hi ndlela leyi tiendlekelaka; ku xopaxopa xitiviso xa ITA34; na leswaku u fayila njhani ntlheriso loko swi laveka. SARS yi hlohlotela endlelo ro sungula ra dijitali: ntirhiso wa eFiling, Mobi App, na mihlawulo yin'wana yo tikorhokela hi wexe laha swi faneleke; ku xiyaxiya loko vuxokoxoko bya munhu yena n'wini na bya bangi byi engeteriwile leswintshwa ku fambisa mivuyiselo ya xihatla; ku papalata marendzo lama nga fanelangiki ku ya eka Service Centre; no ka ku nga yimiwi ku fikela masiku mo pfala.

SARS yi tlhela yi lemuka leswaku yin'we ya swihlovo leswikulu swa nchavo wa vahakelaxibalo enkarhini wa Nguva yo Fayila i nkantiyisiso mayelana na mivuyiselo. SARS yi lava ku twisisa leswaku vuyiselo a wu hlwerisiwi handle ka xivangelo, naswona nhlwelo a wu vuli leswaku swin'wana swi hoxekile hi swoxe. Ku na swivangelo swa le nawini na leswi faneleke mayelana na maendlelo man'wana, ku katsa tiphurosesa ta ntiyisiso, ku tiyisisa nkahoxeko wa vuxokoxoko lebyi nyikiweke. Swivangelo leswi swi nga katsa nkamfanano eka vuxokoxoko bya le bangi; tiakhawunti ta le bangi leti cinciweke; swiboho swa xibalo leswi kayiveleke ku suka eka malembe lama nga hundza; kumbe milulamiso leyi rhumeriweke hi vanyiki va switiviwa swa vandla ra vunharhu endzhakukaloko nhlahluvo wa masungulo wu humesiwile.

Dkd. Makhubu u tshikelerile leswaku "vulandzelelanawu bya xibalo i xiboho xa xinawu na ntirho wa vaaki haswimbirhi; byi kotisa ku akiwa ka mfumo wa vuswikoti lowu hakelaka vukorhokeri bya vaaku na switirhisiwa leswi hi ti seketelaka hi swona. Hi

twisisa leswaku Nguva yo Fayila yi katsa swo tlula masiku mo pfala na tifomo, yi mayelana no tumbuluxa ntiyiso, ku hunguta tshalatshala leri nga fanelangiki, no pfuneta vahakelaxibalo eku landzeleleni hi mukhuva lowu olovaka, wo hatlisa no rhelela swinene. SARS lembe leri nga hundza yi hakerile ku tlula R35 billion enkarhini wa Nguva yo Fayila. Loko ku ve ku na vuyiselo, wu ta hakeriwa eka 72 wa tiawara loko hinkwaswo swi lulamile. Ndzi tsakela ku hlohotela vahakelaxibalo ku va na ntiyiso eka mitiviso ya vona".

Mayelana na vuxokoxoko hi xitalo, u komberiwa ku tihlanganisa na SARSMedia@sars.gov.za.

U komberiwa ku kuma tilinki ta vuxokoxoko to engetelela

<https://www.sars.gov.za/keshnees-story/>

<https://www.sars.gov.za/davids-story/>

<https://www.sars.gov.za/ntombis-story/>

<https://www.sars.gov.za/thatos-story/>

<https://www.sars.gov.za/carols-story/>

<https://www.sars.gov.za/the-full-journey/>

MAKUMU